

بررسی جامعه‌شناختی کارکرد ورزش بر انسجام اجتماعی در ایران دهه هشتاد (مورد مطالعه کرمان)

کمال جوانمرد^۱

مهرداد نوابخش^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۲/۲۵

تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۰۶/۱۸

چکیده

به تناسب موضوع، رویکرد و سطح طرح تحقیق از روش پیمایش به عنوان روش اصلی و روش تاریخی به عنوان روش تکمیلی استفاده شد. از پرسشنامه و فن کتابخانه نیز به عنوان تکنیک‌های اصلی و تکمیلی بهره گرفته شده است. جهت پردازش و تجزیه و تحلیل داده‌ها از بسته نرم‌افزاری SPSS در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. به منظور بررسی ضریب همبستگی بین متغیرها از ضرایب پیرسن و اسپیرمن و برای شناخت همبستگی و پیش‌بینی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده شد و نهایتاً از آزمون تحلیل مسیر برای تحلیل مسیر متغیرها بهره گرفته شد.

از گردآوری اطلاعات به وسیله پرسشنامه به تعداد ۳۰۵ ورزشکار مرد و ۱۵۹ ورزشکار زن و در مجموع ۴۶۴ قهرمان و ورزشکار مدال‌آور در مسابقات داخلی و خارجی و برآورد نتایج سنجش آزمون‌های آماری از طریق ضریب همبستگی پیرسن و اسپیرمن بین میزان انسجام اجتماعی با متغیر مستقل تفاهم و توافق با ۰/۷۸۵ بالاترین ضریب همبستگی و نشاط و شادابی با ۰/۲۹۵ کمترین ضریب همبستگی را داشته است. نتایج به‌دست آمده از رگرسیون چندگانه با توجه به مقدار آزمون F و معنی‌داری آن در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ نشانگر این است که معادله رگرسیون و نتایج آن قابل تحلیل می‌باشد.

واژگان کلیدی: ورزش، رقابت قاعده مند، انسجام اجتماعی، تفاهم، کنش ارتباطی، عادت واره، سرمایه اجتماعی.

---

^۱ - عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بردسیر Email:kamaljavanmard@yahoo.com
^۲ - عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

مقدمه

ورزش در نزد اقوام مختلف نقش و کارکرد یکسانی نداشته و در طول تاریخ دستخوش تغییر و تحولات ساختاری و کارکردی عظیمی شده است، به گونه ای که در سپیده دم تاریخ بشریت برخورداری از اندام قوی و چابک همانا رمز پیروزی و راز ماندگاری افرادی به شمار می آمد، اما رفته رفته و در گذر زمان کارکرد این پدیده رنگ و بوی متفاوتی یافته تا آنجا که بین خاستگاه آن در یونان باستان تا به امروز تغییرات مشهودی مشاهده می شود. در این وادی، فلسفه وجودی ورزش علاوه بر تقویت و تناسب اندام، ارتباط با خدایان و انسجام بین دولت - شهرها بوده، تا آنکه در رنسانس از آن به عنوان جلب اعتماد مردم به حکومت‌ها، اجتماعی شدن و آموزش نیز استفاده می شده است. «دوکوبرتن»^۳ فلسفه المپیک مدرن را بر پایه پویای تاریخ طبعی طبقات اجتماعی اروپا و مبتنی بر الگوهای نظام سرمایه داری صنعتی اروپا قرن نوزدهم طراحی کرد و از آن به منظور ارتقای سطح عقلانیت جوامع و سازوکاری در فرآیند متمدن سازی ملل استفاده نمود. در هر حال، ورزش امروزه آن چنان در ساختارهای زندگی انسان‌ها رسوخ نموده است که به عنوان یکی از شاخص‌ها و نمودهای حیات وی به شمار می‌آید و با توجه به گرایش افراد به رشته‌ها و فعالیت‌های ورزشی می‌توان سبک زندگی و میزان سرمایه اجتماعی آنها را بازشناخت و ویژگی‌های شخصیتی و عادت‌واره شان را برشمرد. ورزش علاوه بر اینها، موجب فهم نمادهای مشترک جهت ایجاد توافق و تفاهم بین افراد در راستای انسجام اجتماعی نیز گردیده است. در این زمینه «الیاس»^۴ ورزش را کلید شناخت جوامع می‌داند و آن را مدخلی مناسب برای تحلیل ساختارهای حاکم بر جوامع می‌پندارد. بنابراین، شناخت تأثیر متقابل ورزش در مناسبات و روابط اجتماعی، تکوین و گسترش حوزه جدید و نوپیدای جامعه شناسی ورزش را اجتناب ناپذیر می‌نماید.

ورزش در سپیده دم تاریخ بشریت دارای مفهومی حیاتی بوده و در نهایت سادگی و به دور از هرگونه نظامی مشاهده می شده است. این پدیده به تدریج در پویای تاریخ دستخوش تغییر و تحولات سترگی شده، به طوری که در دنیای باستان از آن در جهت اعتدال بین روح و جسم و همچنین تعدیل کننده خواهش‌ها و امیال انسانی استفاده می شد. در این روزگار از ورزش به منظور جلب حمایت خدایان، رفع تخاصمات، تقویت دوستی‌ها، برقراری صلح و جلب اعتماد مردم به حکومت بهره گرفته می شد، «ویل دورانت»^۵ خاستگاه ورزش و بازی‌های المپیک در یونان باستان را انسجام و وحدت بخشی دانسته و معتقد است، اگر دین و خدایان از ایجاد وحدت در یونان ناتوان ماندند، ورزش‌ها در این راه موفقیت کامل به دست آوردند (دورانت، ۱۳۴۹: ۳۵۶). در دوران رنسانس نیز هدف از ورزش صرفاً رشد جسمی و تقویت بدن و قدرت عضلانی نبوده است، بلکه از آن به عنوان مکانیزمی جهت آموزش و یادگیری، اجتماعی شدن^۶ کودکان، توسعه مهارت‌های زندگی، اوقات فراغت، تقویت هوش و حافظه استفاده می‌شد. در این وادی «لاک»^۷ و «کانت»^۸ به تقدم تربیت بدن بر تربیت فکر و عقل صحنه گذاشته و

^۳ - P. de coubertin

^۴ - N. Elias

^۵ - W. Durant

^۶ - Sociolization

^۷ - J. Locke

^۸ - E. Kant

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

«روسو»^۹ بر آن است، اگر می‌خواهید هوش شاگردتان را زیاد کنید، نیروی بدنی او را تقویت نمائید (روسو، ۱۳۶۸: ۱۵۹).

ورزش در دوران معاصر نیز از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است، تا آنجا که در قاموس جامعه‌شناسی از آن به عنوان بارزترین نمودهای زندگی اجتماعی و فرهنگی یاد شده است و آن را در عقلانی شدن زندگی اجتماعی و توسعه جوامع مدرن مؤثر می‌دانند. عده‌ای از اصحاب علوم اجتماعی نیز، نوع ورزش افراد را تعیین کننده سبک زندگی و بیانگر طبقه اجتماعی آنها تلقی نموده است و آن را پدیده‌ای اجتماعی که نیاز به ترجمه ندارد و خود ترجمان ملت‌ها می‌باشد، پنداشته‌اند. علاوه بر اینها، جماعتی دیگر از جامعه‌شناسان، ورزش را شیوه‌ای به منظور کنش و واکنش‌های افراد تصور کرده‌اند و آن را در پرورش شخصیت، اعتدال روانی، خویشتن داری، درونی کردن هنجارهای مدارا، مهارت‌تدریجی رفتارهای پرخاشگرانه و تنظیم خشونت مفید می‌دانند. در هر حال، حوزه جامعه‌شناسی ورزش ضمن تأکید بر نقش و کارکرد ورزش در زندگی اجتماعی، آن را مدلی برای شناخت ساختارهای اجتماعی و فرهنگی و مدخلی به منظور تحلیل این ساختارها می‌پندارند و غنی‌سازی اوقات فراغت، انتقال ارزش‌ها، کاهش آسیب‌های اجتماعی و افزایش سرمایه اجتماعی را از دیگر کارکردهای اجتماعی ورزش در جامعه معاصر می‌دانند. همچنین این پدیده به عنوان جنبش اجتماعی نوین جهت فهم نمادهای مشترک ملی یاد شده که قادر به فراهم سازی مقدمات لازم برای کنش ارتباطی در راستای ایجاد توافق و تفاهم بین افراد در راه نیل به انسجام اجتماعی می‌باشد.

این پژوهش دو هدف کلی و جزئی را مطرح نظر قرار داده است:

- هدف کلی: شناخت نقش و کارکرد ورزش به عنوان یک جنبش اجتماعی نوین در انسجام

جوامع

- اهداف جزئی: شناخت نقش ورزش در فهم نمادها و ارتقای مشترکات اجتماعی

- شناخت نقش ورزش در تفاهم و توافق بین افراد جامعه

- شناخت نقش ورزش در تشکیل و ماهیت عادت واره

بنابراین شناسایی و معرفی متغیرها و عواملی که به صورت مستقیم و غیر مستقیم ناظر بر این فرایند می‌باشند و در تحکیم و تقویت انسجام اجتماعی تأثیر گذار هستند، از اهداف این تحقیق به شمار می‌آیند.

ورزش در جامعه مدرن امروزی کارکردهای متنوعی داشته، به گونه‌ای که ابعاد و جنبه‌های متعددی از حیات اجتماعی انسان‌ها را تحت تأثیر قرار داده است، تا آنجا که بررسی و شناخت این تأثیرات

^۹ - J. Rousseau

حوزه جدید و نوپا جامعه شناسی ورزش را بوجود آورده است. حوزه علمی که به بازشناسی تأثیرات متقابل مستقیم و غیر مستقیم ورزش در جامعه پرداخته و در صدد است تا با نهادینه کردن این پدیده، از آن به عنوان جنبش اجتماعی نوین در راستای توسعه و تکامل جامعه یاری بگیرد. بنابراین ضرورت و اهمیت این پژوهش در قلمرو مطالعاتی مورد نظر را چنین می توان بیان کرد:

- به جهت کارکرد ویژه ورزش در سلامت فردی، خانوادگی و اجتماعی جامعه

- به جهت کارکرد انسجامی و وحدت بخشی و تأثیر آن بر ثبات و پایداری جامعه

چارچوب نظری این پژوهش با الهام از آرا و اندیشه های «هابرماس» به ویژه نظریه «کنش ارتباطی»^{۱۰} وی تدوین گردیده است. البته در بسط و گسترش این چارچوب از نظریه «عادت واره»^{۱۱} «الیاس» و «بورديو» هم استفاده شده، هرچند که در تکمیل آن از دیدگاه های تنی از پیشقراولان این حوزه از جمله «مارسل موس»، «کایووا»، «هویزینگا»، «گاتمن» و «گیدنز» غفلت نشده است. در این رهگذر، «گاتمن» با تأسی از اندیشه های «وبر»^{۱۲} ورزش را در عقلانی شدن زندگی اجتماعی مؤثر می داند و از آن به عنوان عامل مناسب در توسعه و تکوین جوامع مدرن یاد می کند (دوفرانس، ۱۳۸۵: ۱۷). «مارسل موس» نیز ضمن اشاره به تأثیرات ورزش در ماهیت عادت واره ای اجتماعی، آن را بوجود آورنده رفتارهای نمادی وابسته به منزلت هر فرد براساس سلسله مراتب اجتماعی دانسته است و اعتقاد دارد که ورزش در واقع به بازی گرفتن قاعده مند بدن است که برحسب تعلق اجتماعی کنشگران، کارکردهای متعدد و گوناگونی دارد (همان منبع: ۶-۱۴۵). «الیاس» در بسط و گسترش این موضوع، ورزش را شیوه ای جهت کنش و واکنش های افراد تصور کرده است و آن را در اعتدال روانی، خویشتن داری، درونی کردن هنجارهای مدارا و مهار تدریجی رفتارهای پرخاشگرانه و تنظیم خشونت مؤثر می داند (الیاس، ۱۹۹۴: ۵۱۴).

«بورديو» در تکمیل و بسط این اندیشه، ورزش را در افزایش سرمایه اجتماعی مؤثر دانسته و آن را در تشکیل و تکوین «عادت واره» مفید فایده پنداشته است و کارکرد آن را در پرورش شخصیت، آماده سازی افراد جهت ورود به عرصه و میدان رقابت، تبدیل و بازتابندگی خشونت فیزیکی به خشونت نمادین و جابجایی قدرت بدون خشونت مؤثر می داند (۵۷: ۱۹۸۴، بورديو). «گیدنز» نیز ورزش را در سبک زندگی انسانها دخیل دانسته است و بر آن عقیده است که ورزش و اوقات فراغت موجبات قدرت و اقتدار در زندگی اجتماعی را فراهم می نماید تا آنجا که می توان از آن در تحلیل واقعیت های اجتماعی استفاده کرد. «گیدنز» ورزش مدرن را پیامد رنسانس سیاسی و اقتصادی در اروپای قرن نوزدهم انگاشته است که امروزه به مثابه ی صورتی از جهانی شدن و مدرنیته پدیدار شده است (۱۵: ۱۹۸۴، گیدنز) «هابرماس» در سال ۱۹۵۸ در یادداشت های جامعه شناختی درباره ارتباط بین کار و اوقات فراغت از ورزش نیز سخن به میان آورده، و با صبغی مارکسیستی و مکتب فرانکفورتی و پیروی از نظریات انتقادی «آدرنو» ورزش را در زمره ی خرد ابزاری^{۱۳} قرار داده است. «هابرماس» ورزش را نشأت گرفته از

^{۱۰} - Communication action

^{۱۱} - Habitus

^{۱۲} - M. Weber

^{۱۳} - Instrument Rationality

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

تعصبات اخلاقی انسان‌ها تصور کرده است و ماندگاری آن را به جهت ایده آل‌های اخلاقی می‌پندارد (۴۷: ۱۹۹۰، هابرماس). اما آنچه مسلم است، در بسط و توسعه چارچوب نظری این پژوهش «نظریه کنش ارتباطی» وی مورد توجه قرار گرفته است. او این نظریه را تأملاتی فرا نظریه می‌داند که در آن کنش اجتماعی مستقل و متمایز با هدف دستیابی به یک توافق بوجود می‌آید (نجف زاده، ۱۳۸۱: ۱۴۴). کنشی تفاهم آمیز که کنشگران در بند موفقیت و منافع شخصی خود نبوده‌اند، بلکه هدفشان هماهنگی در راستای توافق می‌باشد (رتیزر، ۱۳۷۴: ۲۱۱). کنشی که هیچ کدام از طرفین نمی‌توانند آن را به یکدیگر تحمیل کنند (کرایب، ۱۳۷۸: ۳۰۰). به زعم وی، منازعات اجتماعی را باید با توافق و بدون قهر و خشونت حل و فصل کرد (هابرماس، ۱۳۸۴: ۱۶۷) از این روی او در پی تدوین نظامی یا دستیابی به جنبش اجتماعی نوینی است که در آن تصمیمات از طریق استدلال و تفاهم اتخاذ شود (استونز، ۱۳۷۹: ۳۱۹).

فرضیه‌ها

فرضیات این پژوهش در دو بخش فرضیات کلان و خرد قالب بندی شده‌اند که فرضیات کلان

آن عبارت است از:

- به نظر می‌رسد بین ورزش و انسجام اجتماعی رابطه وجود دارد.
- به نظر می‌رسد بین ورزش و کنش ارتباطی رابطه وجود دارد.
- به نظر می‌رسد بین ورزش و عادت واره رابطه وجود دارد.
- به نظر می‌رسد بین ورزش و سرمایه اجتماعی رابطه وجود دارد.

روش‌شناسی تحقیق

روش‌شناسی این پژوهش دلالت بر تعیین استراتژی و فرآیند سیستماتیک پژوهش جهت اجرا و عملیاتی کردن آن داشته و در سه بخش طرح تحلیلی روش، تکنیک و داده‌های تحقیق سازمان یافته است.

جهت بررسی ایستا شناسی موضوع از طرح مطالعه مقطعی و به منظور مطالعه پویا شناسی و بررسی سیر تحولات این پدیده در پویه‌ی تاریخ از طرح مطالعه طولی بهره گرفته شده است (نوابخش، ۱۳۸۰: ۱۵۵) که سطح آن طرح «درونی»^{۱۴} و حجم مطالعه نیز «موردی»^{۱۵} می‌باشد. سوگیری تحقیق از مطالعه «توصیفی»^{۱۶} برای کشف روابط علی بین پدیده‌ها به سوی مطالعه «تبیینی»^{۱۷} گرایش داشته است. رویکرد اصلی تحقیق نیز «کنونی»^{۱۸} بوده که جهت تکمیل آن از رویکرد^{۱۹} «گذشته» استفاده شده

^{۱۴} - Emic

^{۱۵} - Case study

^{۱۶} - Descriptive study

^{۱۷} - Explanation study

^{۱۸} - Now

است. به تناسب موضوع و رویکرد پژوهش از روش تاریخی^{۲۰} به عنوان روشی تکمیلی و از روش «پیمایش»^{۲۱} به عنوان روش اصلی بهره گرفته شده است.

در آغاز پژوهش و در مرحله مطالعه زمینه ای به منظور دستیابی به اطلاعات اولیه از تکنیک «مشاهده»^{۲۲} و «مصاحبه»^{۲۳} آزاد و غیر منظم استفاده شده است و پس از آن به مطالعه اسناد داخلی و خارجی در چارچوب «ادبیات تحقیق»^{۲۴} پرداخته شد تا ضمن بهره گیری از فن «کتابخانه ای»^{۲۵} به عنوان فن تکمیلی به اطلاعات پیشین دست یافته و آنگاه به انتخاب تکنیک اصلی تحقیق که همانا «پرسشنامه»^{۲۶} می باشد، مبادرت ورزیده شد. شایان ذکر است ساختار این پرسشنامه با استفاده از طرح سؤال‌های باز و بسته و بهره مندی از «طیف لیکرت»^{۲۷} مدون گردیده، ضمن آنکه انسجام درونی گویه ها و ضریب پایایی^{۲۸} مقیاس ها نیز براساس «آلفای کرونباخ»^{۲۹} که مبتنی بر ماتریس همبستگی گویه ها می باشد، به میزان ۸۱۵٪ تخمین زده شد.

جهت پردازش و تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیات از بسته نرم افزاری SPSS در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در قسمت آمار توصیفی داده‌ها براساس درصد‌های خالص، ناخالص و تجمعی و با توجه به متغیرهای مورد نظر، تصویری از وضعیت موجود از طریق جداول توزیع فراوانی^{۳۰} و نمودارهای ستونی ارائه شده است (کلانتری، ۱۳۸۲: ۸۰). در بخش آمار استنباطی به بیان روابط بین متغیرها و تبیین داده ها پرداخته (دواس، ۱۳۷۶: ۱۵۳) تا با تبیین و تحلیل روابط بین متغیرها و بررسی همبستگی^{۳۱} بین آنها براساس سطوح اندازه گیری فاصله‌ای^{۳۲} از ضریب همبستگی پیرسن^{۳۳} و در سطح رتبه ای^{۳۴} از ضریب همبستگی اسپیرمن^{۳۵} بهره گرفته شده است (میلر، ۱۳۸۴: ۲۹۶). جهت آزمون مدل تحلیلی و شناخت همبستگی بین چند متغیر و پیش بینی تغییرات متغیر وابسته (انسجام اجتماعی) از طریق متغیرهای مستقل و تعیین سهم هریک از متغیرها بر متغیر وابسته از رگرسیون چندگانه^{۳۶} به روش گام به گام^{۳۷} استفاده شد (ساروخانی، ۱۳۸۵: ۱۶۱). به منظور بررسی رابطه متقابل بین متغیرها و سنجش میزان تأثیر گذاری مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر

^{۱۹} - Approach

^{۲۰} - Historical method

^{۲۱} - Survey

^{۲۲} - Observation Technique

^{۲۳} - Interview Technique

^{۲۴} - Review of the literature

^{۲۵} - Librarial technique

^{۲۶} - Questionnair

^{۲۷} - Likert scale

^{۲۸} - Reliability coefficient

^{۲۹} - Cornbach Alpha

^{۳۰} - Frequency distribution tables

^{۳۱} - Correlation

^{۳۲} - Interval scale

^{۳۳} - Person correlation cofficien

^{۳۴} - Rank scale

^{۳۵} - Sperman correlation cofficien

^{۳۶} - Multiple regression analysis

^{۳۷} - stepwisw method

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

وابسته و تحلیل مسیر متغیرها در مدل تحلیلی از آزمون تحلیل مسیر^{۳۸} بهره گرفته شد (فرانکفورد و نجمیاس، ۱۳۸۱: ۶۳۴).

واحدهای آماری این پژوهش کلیه اعضای شبکه رسمی ورزش استان کرمان از فروردین ۸۶ تا پایان آذرماه سال ۸۷ مشتمل بر ۴۶۴ نفر ورزشکار (۳۰۵ آقا و ۱۵۹ خانم) مدال آور و قهرمان ورزشی بالاتر از ۱۶ سال که موفق به کسب عناوین اول تا سوم در مسابقات قهرمانی کشور، بین‌المللی (رسمی و غیر سبکی)، آسیایی، جهانی، المپیک و پارالمپیک شده‌اند، می‌باشد. از آنجا که اسامی کلیه واحدهای جامعه آماری به عنوان جامعه هدف و در دسترس موجود بوده، لذا از نمونه‌گیری اجتناب ورزیده و بررسی کل واحدهای جامعه آماری مطمح نظر قرار گرفت.

یافته‌های تحقیق

جدول شماره (۱) خلاصه نتایج آزمون‌های آماری سنجش رابطه میزان انسجام اجتماعی با متغیرهای

پژوهش

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته (انسجام اجتماعی)		فراوانی	پیرسن	
	اسپیرمن	ضریب همبستگی		P - مقدار	ضریب همبستگی
شادابی و نشاط	۰/۱۴۵	۰/۰۰۲	۴۶۴	۰۰۰	۰/۲۹۵
ایجاد جوه مشترک	۰/۴۸۴	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۵۷۵
تعادل اجتماعی	۰/۵۵۳	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۶۰۸
عقلانیت	۰/۶۹۳	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۷۲۱
سرمایه اجتماعی	۰/۶۲۱	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۶۴۱
عادت‌واره	۰/۳۱۹	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۳۸۴
اخلاق ارتباطی	۰/۸۲۳	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۸۴۲
کنش ارتباطی	۰/۶۹۶	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۷۲۲
تفاهم و توافق	۰/۷۹۱	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۷۸۵
آرامش در جامعه	۰/۳۸۱	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۵۳۳
نظم اجتماعی	۰/۲۷۵	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۳۸۴
رفع عوامل تحریف	۰/۷۰۰	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۷۷۰
کنش متقابل اجتماعی	۰/۵۸۴	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۶۲۵
رفع بحران انسانیت	۰/۶۰۹	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۶۱۴
رفع از خود بیگانگی	۰/۷۴۳	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۷۶۵
کاهش خشونت	۰/۵۲۹	۰۰۰	۴۶۴	۰۰۰	۰/۴۸۶

^{۳۸} - Path Analysis

همان گونه که در جدول شماره (۲) آزمون‌های آماری مشاهده می‌شود، بین تمام متغیرهای مستقل مورد نظر و انسجام اجتماعی رابطه معناداری وجود داشته است و شدت همبستگی بین آنها نیز نسبتاً در حد بالایی می‌باشد. بنابراین تحلیل رگرسیون بر روی معرف‌های متغیرهای مستقل در مراحل چهارده گانه به قرار زیر می‌باشد:

جدول (۲) نتایج رگرسیون متغیرهای مستقل مؤثر بر میزان انسجام اجتماعی

نام متغیر	R	R ^۲	Adjusted R ^۲	B	خطای استاندارد	Beta (ضریب استاندارد شده بتا)	t	Sig
Constant = عدد ثابت				۱/۲۹۲	۱/۷۸۳		۰/۷۴۲	۰/۴۶۹
تفاهم و توافق	۰/۷۸۵	۰/۶۱۷	۰/۶۱۶	۱/۴۳۱	۰/۱۱۴	۰/۳۱۶	۰/۵۷۹ ۱۲	۰/۰۰۰
عادت و آره	۰/۸۶۷	۰/۷۵۲	۰/۷۵۱	۰/۴۶۱	۰/۰۵۷	۰/۱۵۱	۸/۰۶۸	۰/۰۰۰
عقلانیت	۰/۹۰۸	۰/۸۲۴	۰/۸۲۲	۰/۸۸۷	۰/۰۷۷	۰/۲۵۰	۰/۵۸۳ ۱۱	۰/۰۰۰
تولید و تقویت نظام ارزشی	۰/۹۳۰	۰/۸۶۶	۰/۸۶۵	۰/۸۵۸	۰/۰۷۶	۰/۱۹۳	۰/۲۱۷ ۱۱	۰/۰۰۰
کنش ارتباطی	۰/۹۴۲	۰/۸۸۷	۰/۸۸۶	۰/۸۱۵	۰/۱۲۳	۰/۱۶۰	۶/۶۲۴	۰/۰۰۰
سرمایه فرهنگی	۰/۹۴۶	۰/۸۹۴	۰/۸۹۳	۰/۲۲۳	۰/۰۳۶	۰/۱۴۱	۶/۱۸۵	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی	۰/۹۵۰	۰/۹۰۳	۰/۹۰۲	۰/۹۷۵	۰/۱۲۳	۰/۲۴۶	۷/۹۴۱	۰/۰۰۰
انگیزه پیشرفت و موفقیت	۰/۹۵۲	۰/۹۰۶	۰/۹۰۴	۰/۳۱۹	۰/۰۶۸	-۰/۱۴۹	۴/۷۰۶	۰/۰۰۰
ایجاد وجوه مشترک	۰/۹۵۳	۰/۹۰۸	۰/۹۰۶	۰/۲۸۹	۰/۰۹۶	۰/۰۶۹	۳/۰۰۶	۰/۰۰۳
نشاط و شادابی	۰/۹۵۳	۰/۹۰۹	۰/۹۰۷	۰/۲۴۸	۰/۱۰۳	۰/۰۳۸	۲/۴۰۰	۰/۰۱۷
	Sig= ۰/۰۰۰	F=۴۵۱/۵۷۳	Adjusted R ^۲ = ۰/۹۰۷				R ^۲ = ۰/۹۰۹	R= ۰/۹۵۳

نتایج به دست آمده در جدول بالا نشان می‌دهند که با توجه به مقدار آزمون F و معنی داری آن در سطح اطمینان بالای ۰/۹۵ درصد معادله رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل می‌باشند. بر این اساس عمده ترین متغیرهای تأثیر گذار بر میزان انسجام اجتماعی برحسب میزان همبستگی به ترتیب اولویت عبارتند از: تفاهم و توافق با وزن بتای (۰/۳۱۶)، عقلانیت با وزن بتای (۰/۲۵۰)، سرمایه اجتماعی با وزن بتای (۰/۲۴۶)، تولید و تقویت نظام ارزشی با وزن بتای (۰/۱۹۳)، کنش ارتباطی با وزن بتای (۰/۱۶۰)، عادت و آره با وزن بتای (۰/۱۵۱)، انگیزه پیشرفت و موفقیت با وزن بتای (۰/۱۴۹)، سرمایه فرهنگی با وزن بتای (۰/۱۴۱)، ایجاد وجوه مشترک با وزن بتای (۰/۰۶۹) و نشاط و شادابی با وزن بتای (۰/۰۳۸) که در حدود (۰/۹۱ درصد) واریانس میزان انسجام اجتماعی را تبیین می‌نمایند. معادله تحلیل رگرسیون چند متغیره را می‌توان براساس مقادیر B جدول شماره (۳) شرح ذیل نوشت.

(کنش ارتباطی) +۰/۸۱۵ + (تولید و تقویت نظام ارزشی) +۰/۸۵۸ + (عقلانیت) +۰/۸۸۷ + (عادت و آره) +۰/۴۶۱ + (تفاهم و توافق) +۱/۴۳۱ + ۱/۲۹۲ - = میزان انسجام اجتماعی (نشاط و شادابی) +۰/۲۴۸ + (ایجاد وجوه مشترک) +۰/۲۸۹ + (انگیزه پیشرفت و موفقیت) -۰/۳۱۹ - (سرمایه اجتماعی) +۰/۹۵۷ + (سرمایه

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

فرهنگی) $+0/223$. همان‌طور که در معادله مشهود می‌باشد مقدار B ضریب تفاهم و توافق به مراتب بیشتر از سایر متغیرهای دیگر می‌باشد و از طرفی انسجام اجتماعی پاسخگویان بیش از هر متغیر دیگری، نیز از متغیر تفاهم و توافق متأثر می‌باشد، زیرا براساس بتای به دست آمده برای تفاهم و توافق، به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار تفاهم و توافق به اندازه $0/316$ درصد) در واریانس متغیر وابسته (میزان انسجام اجتماعی) تغییر ایجاد می‌گردد.

در مرحله اول برای تعیین ضرایب مسیر و محاسبه اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرها به نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون می‌پردازیم.

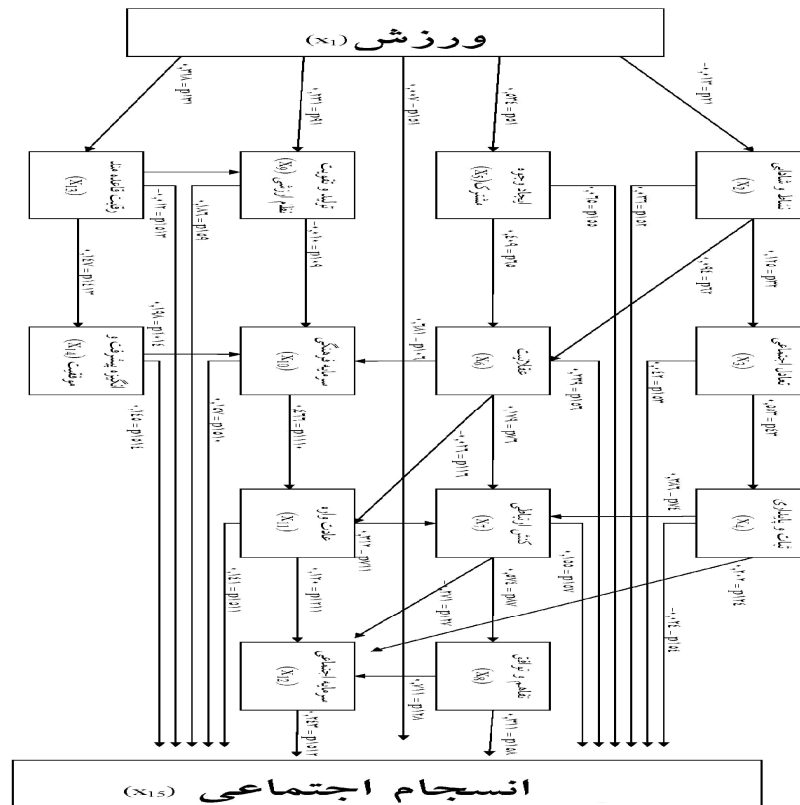
جدول شماره (۳) نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون در مرحله ی اول

نام متغیر	B	خطای استاندارد	Beta (ضریب استاندارد شده بتا)	t	Sig
Constant = عدد ثابت	1/718	1/922		0/009	0/993
فعالیت ورزشی	3/361	0/095	0/007	0/354	0/724
نشاط و شادابی	0/241	0/110	0/036	2/195	0/029
ثبات و پایداری	-1/3	0/2	-0/024	-1/08	0/68
رقابت قاعده مند	-6/32	0/11	-0/012	-0/9	0/55
تولید و تقویت نظام ارزشی	0/25	0/92	0/186	8/95	0/00
عقلانیت	0/45	0/83	0/239	10/03	0/00
ایجاد وجوه مشترک	0/70	0/22	0/065	2/10	0/28
تفاهم و توافق	1/08	0/23	-0/311	11/40	0/00
کنش ارتباطی	0/89	0/40	0/155	5/21	0/00
عادت واره	0/33	0/67	0/141	6/25	0/00
سرمایه اجتماعی	0/63	0/34	0/243	7/88	0/00
تعادل اجتماعی	0/03	0/11	0/042	1/25	0/69
انگیزه پیشرفت و موفقیت	-0/11	0/69	-0/145	-4/74	0/00
سرمایه فرهنگی	0/48	0/39	0/157	6/17	0/00
	F=	Adjusted R ²	R ²	R=	Sig = 0/000
	323/004	0/907	0/91	0/954	

به این ترتیب همان‌طور که در جدول شماره (۳) مشاهده می‌شود، با توجه به مقدار آزمون F و معنی داری آن در سطح اطمینان بالای $0/95$ درصد رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل می‌باشند. ملاحظه می‌شود که اثر متغیرهای مستقل برحسب میزان هم بستگی به ترتیب عبارتند از:

تفاهم و توافق با وزن بتای (۰/۳۱۱)، سرمایه اجتماعی با وزن بتای (۰/۲۴۳)، عقلانیت با وزن بتای (۰/۲۳۹)، تولید و تقویت نظام ارزشی با وزن بتای (۰/۱۸۶)، سرمایه فرهنگی با وزن بتای (۰/۱۵۷)، کنش ارتباطی با وزن بتای (۰/۱۵۵)، انگیزه پیشرفت و موفقیت با وزن بتای (۰/۱۴۵)، عادت واره با وزن بتای (۰/۱۴۱)، ایجاد وجوه مشترک با وزن بتای (۰/۰۶۵)، تعادل اجتماعی با وزن بتای (۰/۰۴۲)، نشاط و شادابی با وزن بتای (۰/۰۳۶)، رقابت قاعده مند با وزن بتای (۰/۰۱۲) و فعالیت‌های ورزشی با وزن بتای (۰/۰۰۷) در حدود ۰/۹۱ درصد) واریانس متغیر وابسته (میزان انسجام اجتماعی) را تعیین می نمایند.

بنابراین، براساس مقادیر به دست آمده در محاسبات فوق اثرات مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته (میزان انسجام اجتماعی) در نمودار تفکیک شده شکل (۱) مشخص می‌شود. در نتیجه براساس ضرایب کلیه مسیرهای تفکیکی به دست آمده، می توان از طریق ترکیب نمودارهای فوق اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته اصلی را به دست آورد، ضرایب به دست آمده برای کلیه ی مسیرها در شکل (۱۵) ارائه شده است.

شکل (۱) نمودار نهایی تحلیل مسیر، همراه با ضرایب بتا

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

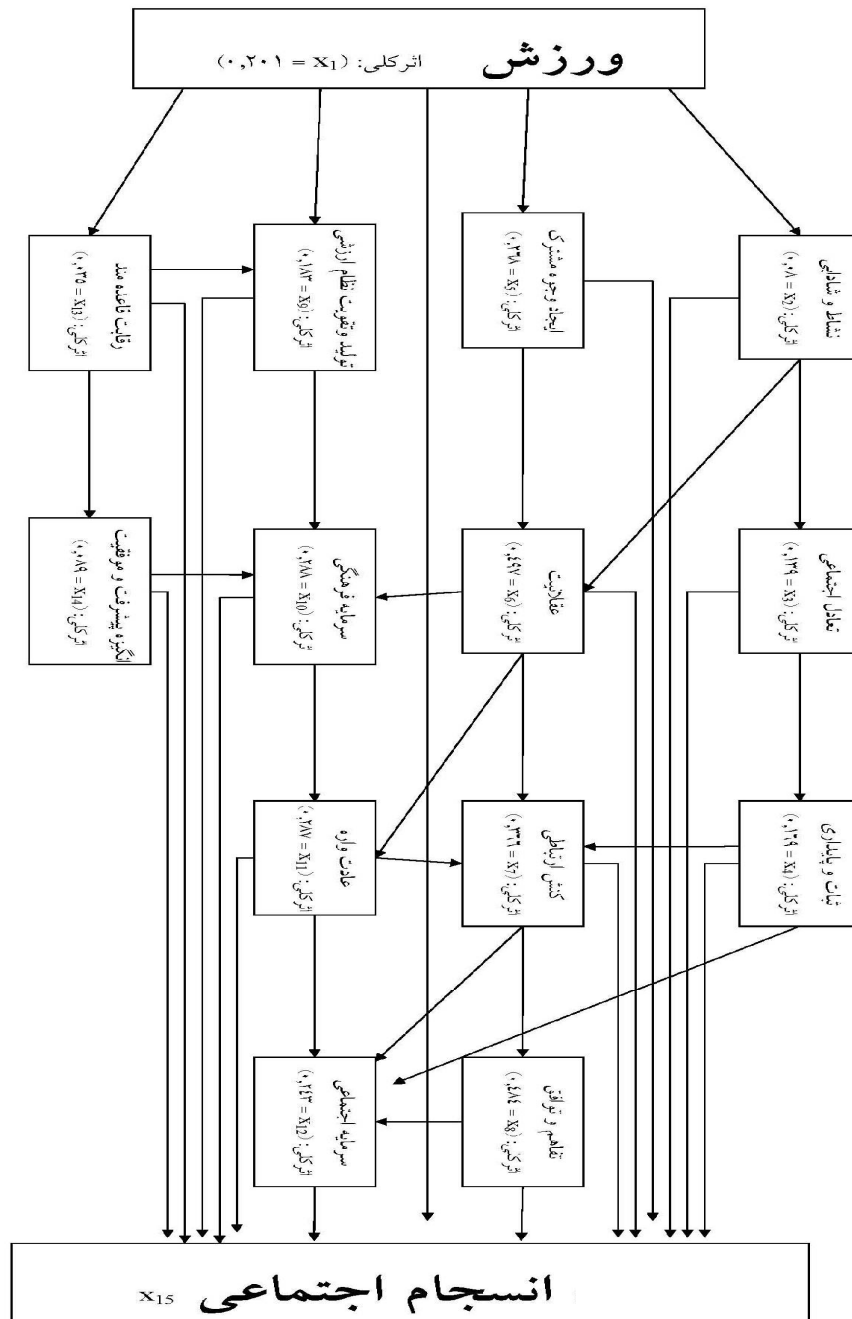
بنابراین پس از محاسبه اثرات مستقیم و غیر مستقیم کلیه متغیرها، مجموع این اثرات در جدول

شماره (۵) خلاصه شده است.

جدول شماره (۴) مجموع تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم (اثر کلی) متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته

متغیر مستقل	اثرات غیر مستقیم	اثرات مستقیم	مجموع تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم هر متغیر
X _۱ - ورزش	۰.۱۹۴	۰.۰۰۷	۰.۲۰۱
X _۲ - نشاط و شادابی	۰.۰۴۴	۰.۰۳۶	۰.۰۸
X _۳ - تعادل اجتماعی	۰.۰۹۷	۰.۰۴۲	۰.۱۳۹
X _۴ - ثبات و پایداری	-۰.۰۲۴	۰.۱۹۳	۰.۱۶۹
X _۵ - ایجاد وجوه مشترک	۰.۲۰۳	۰.۰۶۵	۰.۲۶۸
X _۶ - عقلانیت	۰.۲۵۸	۰.۲۳۹	۰.۴۹۷
X _۷ - کنش ارتباطی	۰.۲۱۱	۰.۱۵۵	۰.۳۶۶
X _۸ - تفاهم و توافق	۰.۱۷۳	۰.۳۱۱	۰.۴۸۴
X _۹ - تولید و تقویت نظام ارزشی	-۰.۰۰۳	۰.۱۸۶	۰.۱۸۳
X _{۱۰} - سرمایه فرهنگی	۰.۱۳۱	۰.۱۵۷	۰.۲۸۸
X _{۱۱} - عادت واره	۰.۱۴۶	۰.۱۴۱	۰.۲۸۷
X _{۱۲} - سرمایه اجتماعی	-	۰.۲۴۳	۰.۲۴۳
X _{۱۳} - رقابت قاعده مند	۰.۰۴۷	-۰.۰۱۲	۰.۰۳۵
X _{۱۴} - انگیزه و پیشرفت موفقیت	-۰.۰۵۶	۰.۱۴۵	۰.۰۸۹

با توجه به جدول شماره (۴) مؤثرترین متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته برحسب اثر کلی به ترتیب عبارتند از: عقلانیت با اثر کلی (۰.۴۹۷)، تفاهم و توافق با اثر کلی (۰.۴۸۴)، کنش ارتباطی با اثر کلی (۰.۳۶۶)، سرمایه فرهنگی با اثر کلی (۰.۲۸۸)، عادت واره با اثر کلی (۰.۲۸۷)، ایجاد وجوه مشترک با اثر کلی (۰.۲۶۸)، سرمایه اجتماعی با اثر کلی (۰.۲۴۳)، ورزش با اثر کلی (۰.۲۰۱)، تولید و تقویت نظام ارزشی با اثر کلی (۰.۱۸۳)، ثبات و پایداری با اثر کلی (۰.۱۶۹)، تعادل اجتماعی با اثر کلی (۰.۱۳۹)، انگیزه پیشرفت و موفقیت با اثر کلی (۰.۰۸۹)، نشاط و شادابی با اثر کلی (۰.۰۸) و رقابت قاعده مند با اثر کلی (۰.۰۳۵) با متغیر وابسته (میزان انسجام اجتماعی) رابطه‌ی معنی‌دار مثبتی را نشان می‌دهد.

شکل (۲) نمودار تحلیل مسیر، همراه با اثر کلی هر متغیر

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

در پایان با اشاره به این مطلب که متغیرهای تحلیل مسیر همواره بخشی از واریانس متغیر وابسته را تبیین می‌کنند. بنابراین همان‌طور که از جدول شماره (۴) بر می‌آید، مقدار ضریب تعیین برابر با (۰.۹۱) می‌باشد. یعنی (۹۱ درصد) از مجموع تغییرات متغیر وابسته توسط مدل تحلیلی فوق تبیین می‌شود. و آنچه که به عنوان اثر یا عوامل ناشناخته باقی می‌ماند ضریب خطا می‌باشد که متغیرهای مستقل دیاگرام قادر به تبیین آن نبوده‌اند. ضمناً مقدار e را می‌توان از طریق R^2 نیز محاسبه کرد:

$$R^2 = 1 - e^2 \rightarrow 0.91 = 1 - e^2 \rightarrow e^2 = 0.09$$

بر این اساس می‌توان گفت که مدل کلی به دست آمده، تنها (۹ درصد) از واریانس متغیر وابسته را تبیین نمی‌کند.

نتایج تحقیق

نتایج حاصل از این مطالعه در خصوص مشخصات و ویژگی‌های فردی این قهرمانان نشانگر آن است که از ۳۰۵ مرد و ۱۵۹ زن ۱۶ سال به بالا که حایز رتبه‌های اول تا سوم در مسابقات کشوری، بین المللی، آسیایی و جهانی از فروردین ماه سال ۸۶ تا پایان آذرماه سال ۱۳۸۷ شده بودند، ۵۹/۹ درصد در گروه سنی ۲۰-۲۵ ساله و ۲۸/۲ درصد در گروه سنی ۱۶-۱۹ ساله و بقیه نیز در سایر گروه‌های سنی بوده‌اند. بیشترین فراوانی این ورزشکاران از نظر مدرک تحصیلی ۶۳/۶ درصد دیپلم و بقیه دارای مدارک دیگری بودند. از مجموع افراد جامعه آماری ۷۲/۸ درصد آنها در رشته‌های ورزشی انفرادی و ۲۷/۲ درصد نیز در رشته‌های ورزشی تیمی شرکت داشتند. از نظر سابقه ورزش قهرمانی، بیشترین فراوانی با ۴۱/۶ درصد بین ۲-۴ سال و ۳۷/۳ درصد هم بین ۵-۹ سال مشغول به فعالیت‌های ورزش قهرمانی بودند. بیشترین فراوانی جامعه آماری از منظر شرکت در سطوح مختلف مسابقات ورزشی مربوط به مسابقات کشوری یا ملی با ۷۸/۴ درصد است. افراد دعوت شده به اردوی تیم ملی جمهوری اسلامی ایران در رشته‌های مختلف ورزشی در آمده‌اند. همچنین از حیث کسب بالاترین مقام قهرمانی، بیشترین فراوانی مربوط به کسب مقام اول تا سوم در سطح مسابقات کشوری با ۸۳/۶ درصد بوده است.

در این میان، یافته‌ها و دستاوردهای تحقیق در خصوص تأثیر ورزش بر انسجام اجتماعی دلالت بر این امر دارد که بین جنسیت ورزشکاران و مدرک تحصیلی آنها از یک سو و نگرش آنها به تأثیر ورزش بر انسجام اجتماعی هیچ رابطه‌ای دیده نشد. همچنین بین سن ورزشکاران و رشته انفرادی یا تیمی آنها و این نگرش رابطه منفی وجود دارد. البته یافته‌های پژوهش نشانگر این مطلب است که هرچقدر سابقه ورزش قهرمانی افراد مورد مطالعه بالاتر رود نظر و نگرش‌های آنها نیز در زمینه تأثیر

ورزش بر انسجام اجتماعی بیشتر می شود. نگرش افراد دعوت شده به اردوی تیم ملی و همچنین عضویت آنها در تیم ملی جمهوری اسلامی ایران در این زمینه مثبت تر بوده است. مضاف بر اینکه کسب مقام های بالاتر در عرصه های مختلف ورزشی به ویژه بین المللی، آسیایی و جهانی نگرش قهرمانان را در این زمینه مثبت تر نموده است.

بنابراین، یافته های تحقیق حاکی از آن است که بین چهار متغیر جنسیت، سن، مدرک تحصیلی و شرکت افراد در سطوح مسابقات مختلف و نظر ورزشکاران در خصوص تأثیر ورزش بر انسجام اجتماعی رابطه ای وجود نداشته است. در حالی که، بین متغیرهای رشته ورزشی، سابقه ورزشی، عضویت در تیم ملی، دعوت به اردوی تیم ملی و کسب مقام ورزشی ارتباط معنی داری با نگرش قهرمانان در زمینه تأثیر ورزش بر انسجام اجتماعی داشته است. از سوی دیگر، محاسبات آماری آزمون های همبستگی نشانگر آن است که بین متغیرهای زیر به عنوان متغیرهای مستقل و متغیر وابسته انسجام اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد. این متغیرهای مستقل عبارتند از: شادابی و نشاط، سلامتی، آرامش، اجتماعی شدن، فرهنگ پذیری، جامعه پذیری، نظم اجتماعی، تعادل اجتماعی، کنش های نمادین اجتماعی، همبستگی اجتماعی، سازمان بندی، مشروع سازی، استعمار نکردن زیست جهان، فراهم کردن معانی مشترک زیست جهان، تقویت روابط متقابل اجتماعی، رفع عوامل تحریف، ایدئولوژی، ایجاد وجوه مشترک، عقلانیت، کنش متقابل اجتماعی، درونی کردن هنجارهای مدارا، توسعه اخلاقی، ثبات و پایداری، رقابت قاعده مند، تولید و تقویت نظام ارزش های اجتماعی، یارگیری سیاسی، جابجایی قدرت بدون خشونت، احساس امنیت، رفع بحران انسانیت، غلبه بر انزوا و جدایی، صلح آمیزتر شدن زندگی اجتماعی، رفع از خودی گانگی، کاهش خشونت در جامعه، افزایش سازگاری اجتماعی، هویت ملی مشترک، تقویت خویشن داری، سرمایه اجتماعی، عادت واره، شخصیت حقیقی افراد، آزاد اندیشی و نو اندیشی، انعطاف پذیری، رفع خشک اندیشی، ادعاهای اعتباری، اخلاق ارتباطی، کنش ارتباطی، وفاق اجتماعی، تفاهم و توافق، معنا سازی، شعور و آگاهی طبقاتی، نمادسازی، ارتباط تحریف نشده، آزادی و رهایی در نتیجه فرضیه های اصلی به همراه سایر فرضیه های جزئی این تحقیق به استناد محاسبات انجام شده و یافته های فوق تائید می شود.

پیشنهادها

با توجه به یافته های برخاسته از استنتاج و استنباطات فرآیند پژوهش، می توان نگرش افراد جامعه مورد مطالعه به ورزش را، رویکردی مثبت و سازنده دانست. رویکردی که علاوه بر تأمین سلامت و صحت جسمی و روحی، به تکوین و تثبیت شخصیت حقیقی انسان ها در جهت تشکیل عادت واره کمک مؤثری نموده و باعث درونی کردن هنجارهای مدارا و تواضع شده است و از سوی دیگر، موجبات

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

افزایش سرمایه فرهنگی را فراهم نموده و توسعه مکارم و سجایای اخلاقی و گسترش منش های پهلوانی را به همراه داشته است. بنا به یافته های پژوهش، یکی دیگر از کارکردهای ورزش در جامعه مورد مطالعه افزایش سرمایه اجتماعی و فرهنگی افراد جامعه آماری بوده به طوری که باعث افزایش مشترکات و گسترش شبکه روابط بین افراد گردیده و افراد را از انزوا و تنهایی بیرون آورده و همبستگی و پیوند بین افراد در جهت سازگاری آنها را با یکدیگر در راستای کنش ارتباطی و نیل به تفاهم و توافق جهت استحکام نهادها و ساختارهای جامعه رقم می‌زند. حال با توجه به آنچه گفته شد، فرهنگ سازی و توسعه ورزش همگانی و قهرمانی علاوه بر اینکه کارکرد محض خود را داشته، می تواند مکانیزم مناسبی جهت ارتقای سرمایه فرهنگی و اجتماعی افراد و ایجاد عادت واره به منظور ایجاد و گسترش کنش‌های ارتباطی و رسیدن به تفاهم و توافق نقش مؤثری داشته باشد، که نهایتاً تکامل و پیشرفت جامعه را که در گرو انسجام اجتماعی خواهد بود، محقق نماید.

ارائه راهکارها و راهبردها

نگرش افراد مورد مطالعه به ورزش را می‌توان رویکردی مثبت و سازنده دانست. رویکردی که علاوه بر کارکرد محض ورزش به ویژه سلامت و مدیریت بدن، می‌تواند نقش مؤثری در ابعاد اجتماعی نیز داشته و به صورت مستقیم و غیر مستقیم بر میزان انسجام اجتماعی تأثیرگذار باشد. در این میان، دو برنامه کوتاه و بلند مدت که جنبه راهبردی و راهکاری دارد به شرح زیر ارائه می‌شود:

راهکارهای استراتژیکی (راهبردی) - این راهکارها بستر و زمینه را به منظور اجرای برنامه های کوتاه مدت و راهکارهای تاکتیکی فراهم می‌کند. در این وادی، استراتژی بلند مدت فرهنگ سازی و توسعه ورزش همگانی و عمومی به ویژه در بین خانواده ها جایگاه ویژه‌ای دارد. گسترش ورزش همگانی و نهادینه کردن آن در جامعه نه تنها مزایا و محاسن خاص خود را که به آنها پرداخته شد، دارد. بلکه زمینه‌ساز ورزش قهرمانی در جامعه نیز می‌باشد و انگیزه و اقبال عمومی را جهت ورزش قهرمانی ارتقا می‌بخشد. در این میان، از نقش رسانه ها و مطبوعات به ویژه رسانه ملی نباید غافل بود.

راهکارهای تاکتیکی - این راهکارها در دو بخش سخت افزاری و نرم افزاری ارائه می‌شود. بخش سخت افزاری شامل زیر ساخت های ورزشی و اماکن و ابنیه های ورزشی است، که قطع یقین توسعه ورزش ارتباط و همبستگی قابل توجهی با رشد اماکن ورزشی دارد. سرانه فضای ورزشی در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی یک متر مربع برای هر فرد پیش بینی شده که استاندارد جهانی آن ۲ متر مربع می‌باشد. سرانه این فضا در استان کرمان، هم اکنون حدود

۴۰ سانتی متر مربع بر آورد شده است که با توجه به زمان اندک یکسال تا پایان برنامه چهارم، احداث و تأمین ۶۰ سانتی متر مربع فضای روباز و سرپوشیده برای هر کرمانی که حدود یک میلیون و چهارصد هزار متر فضای ورزشی می باشد، بسیار مشکل می نماید. لذا ضروری است، علاوه بر استفاده از بودجه و اعتبارات دولتی، از خیرین ورزشی ساز و بخش خصوصی نیز کمک گرفت. اما در این بخش مشکلات دیگری وجود دارد، که مربوط به نگهداری این امکان ورزشی است. زیرا در حال حاضر هیچ گونه اعتبار یا امکاناتی از قبیل تأمین نیروی انسانی جهت نگهداری این گونه اماکن و تأسیسات ورزشی در قوانین و مقررات دولتی پیش بینی نشده است. لذا جهت حل این مشکل و استفاده بهینه از این مکانها اجرای اصل چهل و چهار قانون اساسی مبنی بر واگذاری این اماکن به بخش خصوصی به ویژه هیأت‌های ورزشی در چارچوب کمیسیون ماده هشتاد و هشت قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ضرورت مضاعفی می‌یابد.

بخش نرم افزاری ورزش مشتمل بر روستاها و عبارت از ورزش همگانی و قهرمانی است. بخشی که عملیاتی کردن آن منوط و مشروط به اجرای راهکارهای استراتژی و بنیادی فوق می باشد. البته راه اندازی و توسعه ورزش‌های جدید و مدرنی مثل کریکت، راگبی، سافت پال، سپک تاکرا، دارت، پنت بال و ... که با ذائقه و سلیقه جوانان امروزی هماهنگی دارد، نیز نباید از برنامه نرم‌افزاری کنار گذاشته شود. در هر حال ، ورزش همگانی به عنوان پیش نیاز و زمینه ساز ورزش قهرمانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، که در این راستا، ناگزیر باید همکاری شهرداری‌ها و شوراهای شهر و روستا را که ترویج این امر در دستور کارشان قرار گرفته، جلب شود. بنابراین، در بخش ورزش همگانی راهکارهای زیر توصیه می شود:

- ایجاد و گسترش ایستگاه‌های ورزش صبحگاهی به ویژه در پارک‌ها با همکاری شهرداری‌ها.
- برگزاری همایش های ورزشی خانوادگی به ویژه پیاده روی، کوهپیمایی و دو چرخه سواری.
- برگزاری همایش ها و جشنواره های بومی و محلی.
- برگزاری همایش های ورزشی محلات و توابع شهرها و بخش‌ها.
- برگزاری همایش ها و جشنواره های ورزشی ویژه بانوان.

در بخش ورزش قهرمانی که اوج آن در ورزش حرفه ایی تجلی می یابد، راهکارهای زیر پیشنهاد

می شود:

- برگزاری اردوهای تیم ملی و شرکت حداکثری ورزشکاران بومی در آن اردوهای.
- شرکت در کلیه مسابقات رسمی به ویژه قهرمانی کشور در تمام سطوح سنی.

آثار و عوارض اجتماعی و روانی سوء مصرف اینترنت به مثابه رفتاری پرخطر در محیط‌های

دانشجویی کشور

مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان

- شرکت در لیگ های کشور به ویژه لیگ های برتر و دسته یک .
  - برگزاری لیگ های استانی و منطقه ای در رده سنی جوانان و بزرگسالان.
  - برگزاری کلاس های آموزشی مربیگری و داوری و ارتقای آنها.
  - برگزاری همایش های علمی به منظور ارتقای سطح دانش ورزشکاران و مربیان.
- شایان ذکر است، با عنایت به اینکه رویکرد ورزش در بخش حرفه ای و لیگ های برتر، اساساً رویکردی اقتصادی است و از سویی، این گونه بودجه ها در اعتبارات سازمان تربیت بدنی پیش بینی نشده است، لذا همکاری و جذب اسپانسر جهت حمایت های مالی اجتناب ناپذیر می باشد. به گونه ای که در یک تعامل منطقی ؛ اسپانسرها در قبال حمایت های مالی از این تیم های ورزشی، به معرفی خود و تبلیغ کالاها، خدمات و تولیدات خود پردازند.

منابع

منابع فارسی

- استونز، راب (۱۳۷۹) «متفکران بزرگ جامعه شناسی»، ترجمه مهرداد میردامادی، نشر مرکز، چاپ اول، تهران.
- بیکر، ترز. ال (۱۳۷۷) «نحوه تحقیقات اجتماعی»، جلد اول، ترجمه هوشنگ نایی، انتشارات سروش، چاپ اول، تهران.
- دواس، دی. ال (۱۳۷۶) «پیمایش در تحقیقات اجتماعی»، ترجمه هوشنگ نایی، نشر نی، چاپ اول، تهران.
- دوفرانس، ژاک (۱۳۸۵) «جامعه شناسی ورزشی»، ترجمه عبدالحسین نیک گهر، انتشارات توتیا، چاپ اول، تهران.
- ساروخانی، ب (۱۳۸۵) «روشهای تحقیق در علوم اجتماعی»، جلد سوم، نشر دیدار، چاپ دوم، تهران.
- فرانکفورد، چاوا و دیوید نچمیاس (۱۳۸۱) «روش های پژوهش در علوم اجتماعی»، ترجمه فاضل لاریجانی و رضا فاضل، انتشارات سروش، چاپ اول، تهران.
- کرایب، یان (۱۳۷۸) «نظریه اجتماعی مدرن»، ترجمه عباس مخبر، انتشارات آگه، چاپ اول، تهران.
- میلر، دلبرت (۱۳۸۴) «راهنمای سنجش و تحقیقات اجتماعی»، ترجمه هوشنگ نایی، نشر نی، چاپ دوم، تهران.
- نوابخش، م (۱۳۸۰) «اصول و مبانی روش تحقیق علمی»، انتشارات پیام دیگر، چاپ اول، اراک.
- هابرماس، یورگن (۱۳۸۴) «نظریه کنش ارتباطی»، جلد اول، ترجمه کمال پولادی، مؤسسه انتشارات روزنامه ایران، چاپ اول، تهران.

منابع انگلیسی

- Bourdieu, P. (۱۹۸۴), "Distinction: A social critique of the judgements of taste". London. R. K. P.
- Elias, N. (۱۹۹۴), "The civilizing process, the history of manners and state formation and civilization", Oxford: Blackwell.
- Giddens, A. (۱۹۸۴), "The constitution of society", Cambridge: Polity.
- Habermas, J. (۱۹۹۰), "Moral consciousness and communicative action", Cambridge, Mass: Mitpress.